

Tribuna Socialistă

ABONAMENTUL: Pe an 40 cor. Pe jum. an 20 cor.
Pe un sfert de an 10 cor. Pe o lună 3-50 cor.
Abonamentul la mai multe exemplare pe an 32 cor.
PENTRU STREINĂTATE: Pe an 50 cor. (10 Dolari).

Organul Partidului Socialist din Ardeal, Banat și Ținuturile Ungurene.

Apare de două ori la săptămână: Joli și Duminică.

Orice scrisori și bani sunt a se trimite pe adresa:
TRIBUNA SOCIALISTĂ, Sibiu, Strada
Rosenanger Nr. 14. — Tot aici se primesc și reclame
cu prețuri moderate. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Hotărîrea Congresului extraordinar

Reprezentanții muncitorimei socialiste din România
veche, Ardeal, Banat și Bucovina, în unanimitate,
cu 148.500 voturi a hotărît abținerea dela alegerile
generale, adoptând următoarea

Rezoluțiune:

Congresul extraordinar al Partidelor socialiste din România veche, Bucovina, Ardeal și Banat, întrunit în zilele de 13 și 14 Octombrie în sala Dacia, declară că parlamentul este unul din mijloacele puternice pentru educația politică a maselor, pentru îmbunătățirea stărei lor imediate, și un teren pentru critica și lupta de clasă.

Un parlament cu adevărat nu poate izvorî decât din liberul cuvânt al voinței populare.

Oligarhia română, reprezentată cu deosebire prin Partidul liberal, urmărește însă înlocuirea parlamentului prin o dictatură care, la adăpostul unei Camere alcătuită din unelele și vechile ei, să înșele democrațiile din afară și să țină sub jug populațiile dinlăuntru,

să acopere înșelăciunile, jafurile, fărâdelegile și crimele săvârșite și să monopolizeze pentru zarafii și acționarii tuturor băncilor și întreprinderilor lor, toate izvoarele de bogăție ale țării în dauna și ponusul claselor producătoare și tuturor popoarelor din România.

În acest scop partidul liberal stăpânitorul tuturor marilor întreprinderi de bancă și industrie, râvnitor la bogățiile subsolului român a ticluit, spre a-și alcătui un parlament din oamenii săi, decrete-legi cari mărginesc drepturile naționalităților,

și-a așezat circumscriptiile electorale pentru a obține unanimități.

Cenzurat.

nu se dau certificatele de alegători celor îndreptățiți,

Cenzurat.

se înscenează procese,

se împiedecă întrunirile și s'a pus o perdea de fer spre a împiedecă pătrunderea în interiorul satelor a ideilor noastre.

Iar spre a pune vârf tuturor acestor nelegiuii și a întări definitiv domnia lor, liberalii au dăruit maselor desasperate un guvern militar

Față de această nemaipomenită stare de lucruri, muncitorimea conștientă, organizată în partidele socialiste din România veche și provinciile alipite, nu vrea să fie părtașă la această prefăcătorie constituțională și aruncă asupra iscoditorilor ei, toată răspunderea urmărilor ce vor surveni. În lupta pentru un parlament așezat pe temelia voinței obștești suntem hotărâți

a ne folosi de toate mijloacele care corespund conștiinței popoarelor și puterii proletariatului organizat din România

și a lupta nu numai împotriva partidului liberal, ci și împotriva tuturor partidelor cari nu vor lupta cinstit pentru reîntronarea libertăților cetățenești. Solidar cu dorurile seculare ale țărânilor, de eliberarea ei din sclăvia economică și cu voința ei, azi nestrămutată arătată, de eliberarea politică proletariatului român va lupta pentru:

pacea imediată cu toate popoarele,
demobilizarea și amnestia generală,

răsturnarea regimului militar cu toate proptele sale: cenzura, starea de asediu și curțile marțiale și

conchemarea unui parlament liber ales care să poată așeză noua constituție după nevoile popoarelor și aspirațiile vremii.

Drept urmare congresul hotărăște:

Abținerea dela alegeri

și împuternicește Comitetul executiv, lărgit cu reprezentanții provinciilor noi, permanent de veghe, de a întrebuiți toate mijloacele, inclusiv greva generală și apelul la solidaritatea proletariatului mondial, pentru intrarea proletariatului și popoarelor din România în drepturile lor firești.

Lupta împotriva oligarhiei acaparatoare, care a însângerat poporul român spre a-l duce acum la o nouă robie economică și politică, este deschisă.

Conștient de răspunderea și datorile sale, proletariatul din mine, din fabrici, din transport și de pe ogoare, creatorul tuturor bogățiilor, va fi la înălțimea cerințelor ce i se impun, fără a cruța vre-o jertfă.

Sameni vânt și culegi furtună.

Azi pretutindeni, în lumea întreagă s'a recunoscut dreptul muncitorimei de a-și avea reprezentanții săi în parlament. Partidul socialist a devenit azi factor important, hotărâtor chiar în politica celor mai înaintate state din lume. Chiar și în Bulgaria, țară balcanică, partidul socialist, partidul muncitorilor și al țăranilor săraci, a izbutit a câștiga majoritatea mandatelor la alegerile parlamentare dinainte cu câteva săptămâni. Clasa muncitoare câștigă foarte mult prin aceasta, căci reprezentanții săi ajunși în parlament, își țin de singură datorință a lucră neconținut pentru îmbunătățirea traiului claselor de jos, pentru crearea de legi ocrotitoare pe seama celor slabi și pentru ridicarea nivelului cultural al poporului muncitor. Deputatul socialist

devine totdeauna tribunul poporului o-roposit, pe care-l apără și pentru care luptă neîncetat în parlamentul unde a fost trimis.

Dar nu numai muncitorimea câștigă în urma faptului că-și poate trimite reprezentanții săi firești în Casa țării. Profită prin aceasta enorm de mult însăși societatea, însuși statul. Societatea profită în primul rând prin aceea, că masele largi ale poporului, acelea cari până aci trăiau viața primitivă a robului ignorant, intrând în vârtejul politic, se deșteaptă la conștiință și în felul acesta devin cel mai prețuit element al culturii și al progresului. Iar statul profită prin faptul că cetățenii săi având puțină de a-și susține revendicările lor și de-a lupta pentru îndeplinirea acestora pe cale legală, vor urmă totdeauna această cale și nu vor putea fi abătuți niciodată cu ușurință dela conduita aceasta. Diferitele căi ce le-au luat re-

voluțiile din urmă în Rusia și în statele centrale, ne-o arată aceasta cu prisosință. De ce n'a izbucnit bolșevismul în Austria și în Germania și de ce tocmai proletariatul înapoiat al Ungariei și al Rusiei a luat rolul de-a distruge momentan societatea de azi, cu toate neajunsurile și relele ei? Probabil, cauzele sunt multe și diferite, însă e foarte aproape de adevăr și constatarea ce o fac unii, că asuprirea tiranică și eschiderea din orice drepturi politice a claselor de jos atât în Rusia cât și în Ungaria, a dus în mod fatal la sălbă tăcirea raporturilor dintre clasele sociale și la înrădăcinarea spiritului de răzbu-nare în sânul celor asupriți față de asupritori. Insuși tovarășul Buchinger spune, că »acțiunea extraparlamentară de zeci de ani a partidului socialist maghiar, a dus deadreptul la bolșevism«.

Altfel se prezintă lucrurile în Austria și în Germania. Acolo clasa muncitoare având drepturi politice din trecut, a știut să-și canalizeze toate pretențiile pe cale legală, îndeplinind astfel, fără zguduiri și fără distrugerii, postată de postată, statul socialist, spre care în mod firesc merge azi omenirea întreagă.

Pildele acestea două sunt cât se poate de instructive și te-ai aștepta că guvernânții tuturor statelor să tragă toate învățămintele din ele.

Dar nu. La noi, în România-Mare se urmează și azi politica veche a Ungariei și a Rusiei. Se pun piedeci cu dinadinsul în calea intrării partidului muncitoresc în parlament. Deși votul este universal, alegerile se fac cu stare de asediu, aducându-se astfel partidul socialist în absoluta neputință de-a lua lupta electorală. Nu și dau seamă că în felul acesta statul însuși e păgubit. Ori își dau foarte bine seamă de toate astea, însă consideră interesele lor de gașcă, mai presus de interesele mari ale țării. S'o știe însă, că cine seamănă vânt, culege de obicei furtună...

„Alegeri cu votul min-ciunei”.

D-l Ovid Densușianu, profesor universitar la București, publică în ziarul său „Înălțarea” un articol în care își spune părerea despre felul cum urmează a se face alegerile în România-Mare. El arată că alegerile acestea făcute cu stare de asediu și cenzură, cetățenii român vor fi chemați a-și exprima voința de apărare a țării față de oricine și prin votul lor a cere ținerea în samă a tuturor revendicărilor pentru cari România a intrat în războiu și care i au fost asigurate în scris. Deci, constată mai departe:

„Când în propria țară, de chiar ai tăi, libertatea este îngrădită, și se cere ca, participând la alegeri în asemenea condițiuni să hotărâști respectarea libertății țării tale de alții, de streini.

Când constituția noastră e violată — pentru că numai constituțional nu este guvernul pe care-l avem de câteva zile, — când actul fundamental al organizației noastre de Stat nu este respectat, tu alegător român, dându-ți seama de această anomalie — că doar nu poți gândi altfel dacă ești cetățean conștient — ești chemat totuși să alegi pe aceia lângă care iarăși alții vor fi aleși pentru că să impună ce în scris, print'un tratat, s'a garantat României.

Mai mult: am intrat în războiu ca să ducem lupta împotriva militarismului și astăzi avem un guvern cum nu am avut niciodată, dând României înfățișarea militarismului celui mai anacronic.

Spuneți, vă rog, si candidați care voii să fiți în parlamentul României nouă și alegători care vă gândiți să votați, cu ce conștiință, cu ce consecvență, cu ce logică veți lua parte la alegerile din Noemvrie. Spuneți dacă pot fi adevărate alegerile acestea, dacă pot avea vre-o autoritate, dacă pot fi afirmarea sufletului românesc în clipa de care legăm înfăptuirea marii în viața noastră. Spuneți dacă, ducându-vă la urnă așa cum vi se cere, nu vă mințiți pe voi și nu mințiți pe alții.

Dacă ținem să fim priviți ca un popor liber, chiar la noi trebuie să arătăm că știm ce e libertatea.

Dacă vrem să fim respectați, se cuvine să ne respectăm noi între noi.

Altfel, totul e încă o minciună ce se alătură la șirul atâtor minciuni, în care am trăit cât te miri că am putut avea răbdare“.

Astfel grăește un profesor universitar român, care și dă seamă de batjocura ce se face azi cu libertățile cetățenești

Vă revoltați contra nedreptății? Sprijiniți pe acei cari o biciuiesc.

Cronica.

INTERNĂ.

Un discurs al d-lui Iuliu Maniu.

Președintele Consiliului Dirigent, d-l Maniu, primind candidatura cercului Alba-Iulia, și-a ținut Duminică trecută vorbirea de program în acest oras. Discursul acesta poate fi privit ca un creșterea politică al președintelui partidului național din Ardeal, care azi-măne poate deveni chiar prim-ministrul României-Mari, deci nu strică a ne opri puțin asupra lui, scoțând în relief declarațiile d-lui Maniu atât cele privitoare la politica externă, cât și cele de ordin intern. Cu privire la politica externă a țării, dumnealui a spus:

„Noi suntem datorii cu recunoștință nu numai către frații noștri, ci și față de aliați, cărora trebuie să le arătăm sentimentele noastre de recunoștință cea mai deosebită și să ne silim a susține și mai departe cu ei sincere legături de prietnie și să i facem acum să înțeleagă, că noi voim să formăm un stat, o cetate puternică, ce va avea să fie în viitor depozitar al libertății și a spiritului democrației și să-i convingem că noi nu cunoaștem decât o singură orientare de politică externă și că noi nu voim a avea decât o singură politică: aceea pe care o au aliații noștri, deoarece interesele și ținutele ne sunt identice. Și să le arătăm că este chiar în interesul lor ca prin împlinirea integrală a tuturor aspirațiilor noastre și prin păstrarea deplinei noastre suveranități, să fim puși în situația de a putea face această politică cu toată puterea și cu cel mai deplin succes“.

Din declarația aceasta reiese cunoscutul punct de vedere al d-lui Maniu, acela care susține, împlinirea integrală a tuturor aspirațiilor noastre, și care vrea să convingă pe aliați, că acesta este chiar și „interesul lor“. Este aceasta o politică mijlocie între Brătianu și Take Ionescu, care primul s'a certat cu aliații și acum „rezistă“, iar cel de al doilea ar fi gata să primească condițiile de pace ce n-î se impun.

În politica internă, d-l Maniu, după declarația sa, vede în aceea direcție, ca linia românească să primească locul de frunte ce i se cuvine, ținând să asigure totodată și celelalte popoare conlocuitoare, că înțelege a se îngriji și de „ocrotirea cea mai largă“ a drepturilor lor.

Vorbind de „dreptatea socială“, spune că aceasta înseamnă că „fiecare primindu-și dreptul și libertatea lui, să nu slăbească și nedreptățească pe celălalt“. „Statul modern — zice — nu este o putere suprapusă cetățenilor săi, ci este însăși totalitatea cetățenilor și a voinței colective a acestora“. Mai departe: „Statul este dator a feri pe cel slab de exploatarea celui mai tare, iar celui mai tare a face posibil să-și valideze puterea fără să împiedice dezvoltarea celui mai slab“.

Amintesc că în concordanță cu principiile acestea s'a făcut până acum reforma electorală, reforma agrară, obligativitatea timpului muncii de 8 ore, spunând că în înțelesul acesta mai sunt de făcut „o serie întreagă de reforme sociale și economice“.

Pune în vedere ajutorul statului atât pentru industria mică, cât și pentru industria mare, care este chemată a valoriza bogățiile naturale ale țării.

Cu privire la suportarea sarcinilor publice spune că „va trebui introdusă darea progresivă, iar câștigul de războiu să fie supus la dări însemnate“. În sfârșit încheie zicând: „Va mai trebui să se rezolve și problema participării muncii la câștigurile capitalului“.

Acesta e programul președintelui Consiliului Dirigent, care nu se deosebește într-o mică de orice program burghez al timpurilor noastre, dar care e departe de a cuprinde în sine revendicările mari și hotărâte al programului socialist.

EXTERNA.

România și Ungaria.

Știrile din urmă sosite dela Conferința de pace vestesc că Consiliul suprem a luat cunoștință de raportul întocmit de Sir George Clerk relativ la misiunea sa la București. Consiliul a ascultat pe Sir George Clerk, care a făcut o expunere a situației din România și Ungaria. Cu privire la evacuarea (golirea) Budapestei de către trupele române, delegatul Antantei crede măsură necesară; ea prezintă însă azi un pericol pentru ordinea din capitala ungară.

Consiliul suprem a aprobat proiectul prezentat de comisia de reparații, prin care se cere trimiterii unei comisii interaliatice la Budapesta. Aceasta din urmă comisiunea din care va face parte și un delegat român, va avea misiunea să facă un inventar al bunurilor dobândite de armata română.

Pacea cu Bulgaria.

E știut că Bulgaria au primit la început în termin de 25 de zile, spre a studia și a se chibzui asupra condițiilor de pace ce li-s-au prezentat. Deoarece în decursul timpului guvernul Bulgar s'a schimbat, acum Consiliul suprem a hotărât să acorde delegații bulgare un termen suplimentar de zece zile pentru a-și prezenta observațiile la condițiile de pace. Aceste observații vor trebui prezentate Conferinței până cel mai târziu la 24 Octombrie.

Realitatea.

D-l Constantin Bacalbașa scrie în „Adevărul“ din București următoarele rânduri, cari zugrăvesc foarte bine tristele stări ce dă-nesc azi în țara noastră:

„Dela 1848 niciodată în România nu s'a furat cum se fură astăzi.“

Pilda hoției, a hoției nerușinate, a hoției în toate și în mare, a hoției practicate pretutindeni, a hoției înălțată la rangul de dogmă, de trebuință socială, a venit de sus.

Ini amintesc că la una din ședințele clubului liberal, d-l Ștefan Ioan a scos un strigăt indignat împotriva tâlhăriilor organizate pe picior general; d-sa a spus că se fură la comună, la căile ferate, la vămi, ori unde te întorci. Și bine înțeles, că un liberal, înăuntrul clubului liberal și față de miniștri liberali nu putea spune mai mult.

Dar adevărul este că, pentru rușinea noastră, putregăul pornește cu mult mai sus.

De jos s'a văzut că sus se fură și cei de pe treapta imediată, și cei de sub ei, și toți de pe toate treptele până jos au început să fure la rândul lor.

În toate județele comisii de anchetă, denunțări, furturi de toate mărimile, slujbași, înalți și marunți dați în judecată, slujbași osândiți, slujbași cari se sinucid spre a scăpa de osândă, slujbași cari se îmbogățesc ca din basme.

Toate zgazurile morale sunt sfărâmate, torentul tuturor instinctelor imorale au năpădit societatea, aproape nimeni nu mai crede că se poate trăi pe cărările cinstite. Unii fură, iar cei cari li vād furând și bucurându-se în liniște de considerație și de rodul furtului, privesc cu jind spectacolul și regretă că nu fac la fel.

Pilda a venit de sus.

Tara a văzut că favorii atotputernicilor zilei se îmbogățesc și, din oameni săraci ai ajuns milionari. Tara vede că sub impulsivneia celor dela cârmă, o nebunie nouă, nebunia speculei și a câștigului din furtul în stil mare, a cuprins întreaga țară.

Cu un gest cinic vițos și-a ridicat ultimul vâl subire cel-mai acoperă și a rămas gol în mijlocul poporului român înmărmurit.

Toate împotririile, toate criticile au fost zadărnice. O lume întreagă, de funcționari, de intelectuali, de muncitori în toate breșele privesc îngrijorate și se minunează. Traficul nu mai e cu puțință decât pentru bărbății cari fură și pentru femele care-și vând grațiile.

Și alături falsificarea desăvârșită a vieții publice.

Așa că la ora actuală totul în România veche este furt, fals și ilegalitate. Averile noi datorite nelegiurii la codul penal, cârmă țării acaparată în chip tâlhăresc de un singur partid, instituțiile publice falsificate, noul sufragiu universal o rușinoasă batjocură, campania electorală deschisă de partidul liberal și armată în tovarășia unor grupări politice inventate și a altora deochiate.

Iată realitatea!

Față de decăderea aceasta grozavă ar fi să disperiți, dacă n'ai avea încredere în puterea de viață a poporului, care singur va trebui să îndrepteze toate relele și să scoată țara din mocirla în care a băgat-o burgheziimea.

Partidul lui Take Ionescu devine „democrat-unionist“.

A te numi democrat, e la modă în ziua de azi. Toate partidele învechite, reacționare, cari și-au trăit traiul și nu mai pot avea nici un rol în viața politică din viitor, se „transformă“ acum pe rând, schimbându-și numele și numindu-se fiecare ori democrat, ori progresist. Intocmai ca femeia îmbătrânită, care încearcă cu tot dinadinsul a-și ascunde încrețiturile și perii albi, sulemenindu-se și dichisindu-se în fel și chip, așa și vechile partide „istorice“ dându-și seama de schimbarea spiritului vremii și mai cu seamă de urmările ce mai de grabă sau mai târziu le va avea totuși votul universal, se îmbracă și ele azi în haina democratismului, își schimbă programele și astfel se îmbie alegătorilor. Politică burgheză, politică lipsită de un solid fundament moral.

Affam acum că și partidul conservator-naționalist al lui Take Ionescu și-a schimbat atât numirea cât și programul, în sensul unor soluțiuni larg democratice a problemelor interne, numindu-se partidul democrat-unionist.

Pe noi schimbarea aceasta a firmei nu ne duce în eroare. Știm foarte bine că e vorba de o simplă apucătură negustorească: nechea marfa politică se va vinde în viitor sub altă marcă.

Atâta tot

Mizeria poporului nu va putea fi înlăturată până când muncitorii nu vor înțelege că dacă intrădevăr vor să se desrobească și să desrobească pe frații lor de mizerie, trebuie să fie pregătiți pentru toate jertfele, să renunțe la multe din obiceșurile lor, să piardă puțințele folioase de cari se bucură astăzi,

mai ales lupta împotriva lor înșile și a familiilor lor, să înfrunte înșăfârșit toate prigoniriile clasei care se ascunde îndărătul legilor,

L. Tolstoi.

Congresul extraordinar al Partidului socialist din România Mare.

Desbaterile din ziua primă.

Luni s'au întrunit la București trimișii întregii muncitorimii din România întreagă, spre a hotărî definitiv ținuta partidului socialist din întreaga țară față de viitoarele alegeri. Peste 100 de mii de muncitori organizați erau reprezentați la congres. În tot decursul desbaterilor a domnit cea mai mare însuflețire.

Hotărîrea congresului, în înțelesul căreia partidul socialist se va abține dela alegeri și va căuta ca prin mijloace extraparlamentare să-și asigure drepturile, este începutul unei ere noi în viața politică din România.

Muncitorimea română s'a ridicat la conștiință și ea nu mai îngăduie ca drepturile să-i fie călcate în picioare. Acesta este înțelesul hotărîrii dela București.

Ședințele s'au ținut în marea sală de întruniri „Dacia”. Din Bucovina erau de față tovarășii G. Grigorovici și dr. Pistiner.

Deschiderea congresului.

La orele 10 jum. congresul este deschis de către tov. *Ilie Moscovici* care urează bun venit delegaților sosiți din toate unghiurile țării.

Prin aclamare sunt aleși următorii tovarăși cari au constituit biroul congresului: Al. Oprea președinte, Brăteanu din Ardeal, Al. Dobrogeanu din Prahova și Rozica Primu vicepreședinti.

Tov. Al. Oprea luând cuvântul spune: În conferința ținută anul acesta s'a hotărît să se ție un congres.

Deși în acea conferință se luase hotărîrea să se participe la alegeri, totuși era nevoie de acest congres pentru a se decide definitiv dacă luăm parte sau nu la alegeri.

Restricțiunile deslănțuite de către stăpânire ne împiedică de a participa la viitoarele alegeri.

Comitetul Executiv al Partidului a decis neparticiparea, însă responsabilitatea acestor hotărîri fiind, prea mare a hotărît să consulte congresul extraordinar de astăzi.

Urează bun venit tovarășilor delegați ai țărânilor și delegaților Ardealului și Bucovinei.

Tov. *Cristescu* (București), constatând lipsa delegaților basarabeni dela congres, propune ca'n semn de protestare împotriva teroarei din Basarabia, congresul să primească următoarea moțiune:

Congresul observând lipsa delegaților din Basarabia la reuniunea partidului socialist ce o ține zilele de 13 și 14 Octombrie 1919, și-o explică prin asprile măsuri represive la care este supusă muncitorimea acestei provincii.

Congresul denunță și înfierează purtarea reacționară a burgh-ezimei din România, care prin mijloace capitale sugrumă pionierii Socialismului.

Congresul salută pe toți martirii socialismului ce zac în temnițele Basarabiei și asigurându-i de toată simpatia și sprijinul proletarietului din vechiul regat și celelalte provincii.

Trăiască Internaționala Socialistă. Congresul primește moțiunea prin aclamare și 'n unanimitate.

Tov. *Moscovici* face raportul de validare a mandatelor și propune schimbarea sistemului de votare în sensul că fiecare delegat votează cu atâtea voturi câți membri reprezintă.

Se pun apoi întrebări relativ la poziția reprezentanților Ardealului și Bucovinei.

Tov. *Moscovici* răspunde că Ardealul și Bucovina au parte la desbateri pentru a se face unitatea de vederi, dar nu au dreptul de a vota.

Tov. *Cristescu* citește o moțiune prin care se trimite salut congresiștilor, tovarășilor arestați, cari târjesc prin ocne și închisori. Moțiunea se primește prin aclamare.

Tov. *Ilie Moscovici* propune discutarea pe comisiuni și anume una formată din comitetele centrale din România veche, delegații Ardealului și Bucovinei și alegerea de raportori cari să discute chestiunile.

Urmează o discuție mai lungă pe tema asta. Unii dintre congresiști sunt de părere să nu se constituie comisiunea, ci să se înceapă discuția în plen. Alții susțin propunerea tovarășului Moscovici. La sfârșit se hotărăște încheierea ședinței, urmând ca după prânz să se ție o ședință intimă, spre a se începe discuția în plen congres.

Raportul Comitetului Executiv.

— Ședința de după prânz. —

Tov. Al. Dobrogeanu deschide ședința. Dă apoi cuvântul tov. Moscovici, raportor al Comitetului Executiv, care areată arestările, prigoana și toate restricțiunile ce ni se fac acum în plină campanie electorală. Citește decretul lege care reglementează intrările în Ardeal, ilustrând prin aceasta dictatura militară ce domnește atât la noi cât și dincolo. Arată apoi cum pe deoparte restricțiunile decretelor-legi și pe de altă parte legea electorală însăși, a făcut naționalitățile să renunțe la lupta electorală.

Analizând apoi situația politică internă și externă, și punând această situație față în față cu eventualitățile pe cari le-ar putea avea partidul socialist, tov. raportor trage concluzia, că trebuie să ne abținem dela alegeri, cu atât mai mult cu cât nu avem de câștigat.

Discuția.

Petru continuarea discuției se înscriu 28 oratori.

În acel moment tov. Cristescu aduce la cunoștință, că comandamentul militar a trimis un delegat pentru a participa la congres. La auzul acestei știri, tov. delegați sunt foarte indignați și cer să se ridice ședința în semn de protestare.

În cele din urmă se hotărăște continuarea discuției.

Se dă cuvântul tov. *Socor* care după ce combate punct cu punct raportul tov. *Ilie Moscovici*, conchide pentru participarea la alegeri.

Tov. *Pătrușescu* luând cuvântul arată, că prin participarea la alegeri, recunoaștem guvernul ilegal al lui Brătianu și prelungim starea de război care face să suferă mai mult clasa muncitoare. Brătianu se va lăuda cu participarea noastră, la alegeri, dovadă prin aceasta, că au fost alegeri libere. E contra participării la alegeri.

La cuvântul tov. *Flueras*, care într-o concisă cuvântare arată că cu toate că situația în Ardeal este mult mai gravă ca aici, totuși dacă Congresul va hotărî participarea, partidul socialist din Ardeal va participa pentru a realiza uniunea suflătoare.

Dacă noi am hotărî mai înainte abținerea, este pentru că am bănuț că hotărîrea aceasta va fi luată și de d-voastră.

Descrie în linii generale situația în Ardeal, acum în ajunul alegerilor, arătând cum și acolo cea mai mare parte din alegători nu sunt înscrși în liste.

Arată poziția Consiliului Dirigent din Ardeal, conchizând că dacă nu vom participa la alegeri, va trebui să luptăm pe cale extraparlamentară pentru a putea doborî oligarhia română.

Situația actuală duce fatal la izbucnirea anarhiei, pe care noi o detestăm. Dar dacă oligarhia nu ne va ascultă, atunci va trebui să canalizăm anarhia și să tragem la răspundere oligarhia.

Se dă cuvântul tov. *Teodorescu*, care combatând și dănsul argumentele tov. Moscovici arată că niciodată atâtea vreme cât burgh-ezia se va găsi în pericol, nu se va putea ridica starea de asediu și cenzura.

Conchide pentru participarea la alegeri. Tov. *Dragomir* (Pașcani) se declară contra participării la alegeri, având în vedere situația.

La cuvântul tov. *Ghelester*, care rostește un discurs foarte important și arată cum liberalii caută să se statornicească la puterea politică, analizează spiritul și aspirațiile maselor populare.

Conchide că în situația dată noi trebuie să ducem lupta paralel cu aliații noștri firești, țărânilor și naționalităților.

Tov. *Stroescu* arată succesul partidului socialist în jud. Prahova și conch. de pentru participarea la alegeri.

Mai luă cuvântul tov. *Roghobete* și *M. Bălineanu*, după care se trece la alegerea unei comisii pentru pregătirea rezoluțiilor.

Sunt aleși în această comisiune, delegații Ardealului și al Bucovinei iar din vechiul regat tov. *Ilie Moscovici*, *Gh. Cristescu*, *Dr. Ghelester*, *Toma Dragu*, *Al. Dobrogeanu*, *Lupu Kostache*, *Gheiler*, *Iancu Iliescu* și *Urlișteanu*.

Cu aceasta se încheie desbaterile primei zile.

În numărul viitor vom publica și decursul discuțiilor d'n ziua a doua.

Domnul prefect Dobrin și teroarea din Banat.

Lugojul a devenit în timpul din urmă centrul teroarei ce s'a deslănțuit în Banat. Prefectul Caraș-Severinului, dr-ul Dobrin este acela care, cu ajutorul

Șiguranței (

) prigonește pe toată lumea care îndrăznește a avea altă părere decât el. Mai cu seamă mișcarea muncitorească are de suferit în urma furiei d-lui prefect.

În Caraș-Severin, la Lugos, la Reșița, la Anina, la Bocea și pretutindeni unde sunt organizații muncitorești, toate acestea nu se pot mișca, nu-și pot ține ședințele regulate, membrii lor stau mereu sub pază polițienească. Iar delegații noștri din Sibiu, îndată ce ajung în Caraș-Severin, sunt prinși, arestați, declarați de instigatori și 'n cazul cel mai bun sunt trimiși înapoi. Toate acestea se fac cu știrea și la ordinul direct al d-lui prefect Dobrin, care astfel înțelege a susține „ordinea” în județul lui și mai cu seamă astfel voiește să asigure reușita candidaților partidului național la alegerile ce vor urma.

Același lucru îl face și cu presa care nu servește interesele partidului național. Înainte cu câteva săptămâni a sistat fără nici un motiv apariția gazetei socialiste maghiare „Népakarat”. Iar acum afirmă că cu aceeași furie s'a năpustit și asupra altor gazete din Caraș-Severin, cari cu toate că nu sunt nici socialiste, nici străine, nu-i convin

nici d-lui, nici patronilor săi. A oprit a-nume la Lugoj apariția gazetei românești „Timișana”, iar la Orșova tot dumnealui a sistat apariția altei gazete noui românești, care nu sprijineă politica domnilor naționaliști români și care critică stările de azi.

Nu credem că d-l Dobrin ar face toate acestea pe responsabilitatea sa proprie. Domni dela Consiliul Dirigent trebuie să aibă cunoștință despre ceea ce se întâmplă în Banat și de aceea ei singuri sunt responsabili pentru toate.

Protestăm împotriva teroarei și pretindem să se dea deplină libertate de presă și de întrunire cel puțin acum în vederea alegerilor și 'n cadrele ordonanței în vigoare!

O nelegiuire nemaipomenită.

Cum s'a făcut înscrierea alegătorilor în Vulcan.

Vulcanul e centru minier în Valea-Jiului. Câteva mii de lucrători minieri se află aci, cari aproape toți ar avea drept de alegător, pe baza reformei electorale în vigoare.

Acum e știut că legea prescrie că toți alegătorii trebuie înscrși din oficiu în listele electorale, adică primăria e îndatorată a înscrie în liste pe toți cetățenii trecuți de 21 de ani, fără ca aceștia să fie nevoiți a se prezenta și a cere înscrierea lor. Nu s'a făcut însă lucrul acesta aproape nici într'un loc unde sunt muncitori, și din cauza aceasta muncitorimea, în cea mai mare parte a ei, e lipsită de dreptul de a vota.

Dar ceace s'a făcut la Vulcan, pe terenul acesta, e raritate. Aici autoritățile au cerut la timpul său dela direcțiunea minei, lista tuturor lucrătorilor angajați, spunând că toți aceștia vor fi apoi înscrși în listele electorale și vor primi certificatele de alegători.

Muncitorii aflând despre asta, s'au liniștit, așteptând cu răbdare să li-se înmâneze certificatele. Au trecut astfel săptămâni de zile, până ce în sfârșit vin și certificatele. Mare a fost însă mirarea și revolta muncitorilor, când văzură că numai a patra parte din ei au căpătat aceste certificate, iar trei din patru părți nu.

S'au dus atunci la notarul, spre a-i cere socoteala despre acesta, iar notarul le-a spus, că el a avut ordin ca numai o mică parte a muncitorilor să o ia în listele electorale, fiind amenințat că dacă ar face altfel, își pierde postul.

Astfel mii de muncitori din Vulcan au rămas fără dreptul de a vota, cu toate că legea le asigură acest drept.

Te minunezi când vezi atâtea porcărie și nelegiuire. Cine a dat ordin notarului din Vulcan că eschidă majoritatea muncitorilor din listele electorale? Voim s'o știm aceasta și vom ca pe baza legii acest notar să fie tras la răspundere pentru fapta lui nedemnă.

Lucrul acesta nu-l vom lăsa într-atâtă, ci vom căuta cu toate mijloacele, ca ticăloșii să-și primească răsplata.

De altfel și acesta e un motiv puternic, pentru care partidul socialist nu poate lua parte la alegerile acestea, făcute cu nedreptate și nelegiuire.

Serbia semnează pacea.

E știut că nici Serbia n'a iscălit tratatul de pace cu Austria, întocmai ca România. Urmarea a fost că și guvernul sârbesc și-a dat demisia, rămânând ca alt guvern să ia conducerea țării. Noul guvern nu s'a alcătuit însă nici până în ziua de azi.

Acum vine știrea că la Belgrad a avut loc o consfătuire a șefilor de partide, la care au luat parte și delegații jugo-slavi dela Conferința de pace. S'a hotărît ca Serbia să semneze tratatul de pace cu Austria, iar cabinetul de concentrare națională care urmează să se constituie să fie prezidat de d-l Pavlovici, președintele Scurpinei (Camera deputaților).

D-nii Pasici și Vestnici au plecat la Paris. Hotărîrea luată de șefii de partide a fost telegrafiată Conferinței de pace.

România primește cox din Ceho-Slovacia.

„Argus” anunță că ministrul industriei și comerțului din București a ajuns la o înțelegere cu guvernul ceho-slovac pentru organizarea unui serviciu de trenuri cu cari să se aducă în țară 500 vagoane de cox.

Un prim transport de 80 vagoane a și plecat din Ceho-Slovacia și va sosi în curând în țară.

Nu e muncitor organizat acela, care nu abonează „Tribuna Socialistă”!

Grevă la minele de aur din Brad.

Canzele și situația grevei.

Muncitorii dela minele de aur din jurul Bradului s'au pus în grevă, Marți în 7 Octombrie.

Este știut, că aceste mine formează proprietatea unei societăți germane de exploatare „12 Apostoli”, care, de zeci de ani a stors vlagă sârmanului popor, curat românesc, din jurul Bradului. Ani de-arând înainte de războiu și chiar în decursul războiului societatea aceasta și-a creat venituri de milioane, iar muncitorii săi, moșii din Munții Apuseni, trăiau o viață de robi, lucrau câte 12—14 ore și primeau o plată de câte 2—5 coroane la zi.

Statul și autoritățile maghiare de pe vremuri priveau cu nepăsare scătuirea muncitorilor români.

În decursul războiului și mai cu seamă în timpul din urmă, muncitorii aceștia au început însă a se organiza și astfel au impus societății condiții de muncă mai omenești, introducând timpul de lucru de opt ore, precum și alte îmbunătățiri.

Se vede însă că situația aceasta nouă nu convine nici decât acestei societăți străine care a fost învățată a privi pe muncitor ca pe o simplă unealtă, destinată a-i mări venetele. De aceea nu voește să respecte nici cum contractul colectiv ce l'a încheiat cu muncitorii înainte cu trei luni. Anume acest contract obligă societatea că întrucât n'ar da muncitorilor alimentele necesare în preț maximal, e datoră a plăti fiecarei muncitorii un adaos de 30 procente peste salariul cel are. Trebuie știut că contractul acesta a fost încheiat la timpul său cu participarea d-lui subdirector al minelor statului, Andreia care a fost la fața locului și a prezidat tratativele dintre direcțiune și muncitori.

Au trecut însă trei luni de zile, și societatea n'a dat până acum muncitorilor nici alimentele în preț maximal și nici procentele. Ba mai mult: expirând acum contractul, voiește să reducă chiar și salariile cu 40—50 de procente.

Față de provocarea aceasta a izbucnit greva, care durează încă.

Rezultatul ei până acum e că Consiliul Dirigent a pus întreaga întreprindere sub sechestru, iar Direcțiunea generală a minelor statului a trimis o comisiune de anchetă la fața locului. N'avem mari speranțe în felul cum această comisiune va înțelege a rezolva conflictul și ne temem că se pot întâmpla lucruri grave.

Responsabilitatea pentru toate acestea o va avea însă Consiliul Dirigent, care de mult este informat despre stările din Brad-Criștor și jur, și care n'a aflat de necesar a face ceva până acum pentru ameliorarea lucrurilor.

ȘTIRI

— O groaznică nenorocire la minele din Lupeni. Ni se anunță că săptămâna trecută s'a întâmplat iarăși o nenorocire îngrozitoare la minele de cărbuni din Lupeni. Lucrătorii minieri n'au astăzi dinamită și trebuie să lucreze cu un fel de material explosibil de calitate proastă, care a produs și nenorocirea aceasta. Anume o parte de muncitori cari lucrau la puțul Carolina, folosind acest material explosibil la spargerea cărbunelui în mină, s'a întâmplat că o încălătură n'a explodat la timp și atunci muncitorii crezând că nici n'are să explodeze, s'au apropiat de masa cărbunelui, spre a urmă lucarea, însă în momentul acela s'a produs explozia și cinci dintre ei au fost arși foarte grav, iar doi mai ușor. Cei cinci nenorociți zac azi în spital și chiar de se vor vindeca, ei totdeauna vor simți urmările acestei nenorociri. Aceasta e soarta muncitorului miner. Acei cari strigă în gura mare că minerii câștigă azi prea mult, să se gândească la aceea, că viața acestor oameni în tot momentul este primejduită și ei niciodată când intră în pământ, nu sunt siguri dacă vor mai ieși de acolo teferi și cu viață.

— Refacerea minelor franceze. În decursul războiului minele cele mai bogate în fier și cărbuni ale Franței, au fost distruse. Prin tratatul de pace încheiat cu germanii, aceștia sunt îndatorați acum a reface toate minele franceze distruse de războiu. Se anunță acum că comisiunea germană, care a fost în regiunile pustiite ale Franței pentru a ancheta asupra condițiilor în cari minele distruse ar putea fi refăcute, s'a întors la Berlin. Ea prevede că opera de refacere va fi între doi și zece ani și crede chiar că îndeplinirea aceste opere va duce la o conlucrare a proprietăților de mine franceze cu germanii.

— Producția aurului în Transvaal (America). Producția aurului în bogatele mine din Transvaal s'a ridicat în August 1919 la 706.669 uncii în valoare de 3.001.739 lire st. față de 3.081.713 lire st. în Iulie și față de 3.144.211 lire st. în August 1918. La finele lui August au fost ocupați în minele de cărbuni 12.450 lucrători, în cele de aur 170.844, iar în cele de diamant 5665 lucrători.

— Grevă docherilor din Galați și Brăila. Lucrătorii dela marile forturi românești Galați și Brăila, sunt în grevă de câteva săptămâni, fiindcă administrația forturilor a respins cererea de îmbunătățire a vieții lor de robi. Avem speranță că tovarășii noștri din Galați și Brăila vor ști să înfrunte toate piedecile și vor duce la izbândă lupta lor.

— Ce cere poporul. Primul dela un frate țărân din comuna Frău, o scrisoare în care spune: „Îi rog pe aceea, cari se simt că ar putea fi deputați să vină cu următoarele puncte, căci acelor le vom da votul: 1. Slobozenia pasapoartelor. 2. Să fie și conducătorii religiei funcționari. 3. Și dare să plătească toți ce se găsesc în țară, și plugarii și meseriași și funcționari după venit. 4. Și numai atâtea cântănie, câtă rânduială ne trebuie în țară. 5. Și să se împartă pământurile, ca să nu mai fie iobagi. — Răspundem fratelui din Frău că nu prea credem că afară de socialisti s'ar mai însărcina cineva să primească punctele lui. În programul socialist se găsesc însă toate cererile acestea și de aceea trebuie ca și țărânilor dela sate să sprijinească partidul socialist.

— Înlocuirea coroanei și rublei cu hârtie monedă (bani de hârtie) a Băncii Naționale. Din București se anunță că noul ministru de finanțe, d-l A. Angelescu, lucrează la înlocuirea unui proiect pentru înlocuirea coroanei și rublei rusești din Basarabia cu hârtia monedă a Băncii Naționale.

— Capitalul în industria română. Ziarul „Grande Industrie” arată împărțirea capitalului după naționalități în industria română care era, în 1914, următoarea: German, 120.820.175 sau 23% la sută, majoritatea în petrol. — Olandez, 97.901.266 sau 19% la sută, majoritatea în petrol. — Englez, 96.922.938 sau 18% la sută, majoritatea în petrol. Austro-Ungar, 66.539.525 sau 12% la sută, majoritatea în exploatare. Belgian, 57.945.397 sau 11% la sută, majoritatea în zahăr — Francez 37.763.000 sau 7% la sută, majoritatea în petrol. Italian, 7.550.000 sau 1% la sută, majoritatea în petrol. — American, 35.000.000 sau 4% la sută numai în petrol. — Bulgar, 1.577.000 sau 0% la sută, (3 societăți un atelier mecanic, o fabrică de macaroane și una de ceramică).

Vieța sindicală.

Dela Uniunea lucrătorilor tipografi.

Comunicare.

Colegii tipografi sunt rugați a nu fi nerăbdători, dacă foaia noastră „Typograph” ul n'a putut apare regulat. Multe greutăți, pe cari le întâmpină orice început, determinau ca editarea foilor să se facă numai când se ajungau oarecare rezultate pe terenul mișcării noastre și nu voiam ca, numai de dragul punctuosității, să ne expunem la speșele mari de editare, fără a putea informa colegii cu lucruri concrete. Acum centrala, în urma hotărîrii aduse de majoritatea voturilor, s'a mutat din Sibiu la Cluj și sperăm că în viitor toate-și vor lua mersul normal.

Trebuie totodată să vă comunicăm o știre puțin îmbucurătoare. Anume, tratativele noului tarif de pe teritoriul Transilvaniei, Bănătuții și părțile ungurene fixate pe 15 Octombrie c. în Sibiu au eșuat. Patronii n'au acceptat pretențiile juste ale noastre cu toate că aceste în unele părți sunt ajunse, iar în altele aproape ajunse.

„Typograph” ul ce o să apară în curând, se va ocupa mai pe larg de chestie. Colegii să fie încredințați însă în organizația, care va găsi mijloacele ca ceace patronii n'au voit să primească de bună voie, vor trebui să primească de nevoie.

Comisia presei.

Un nou ziar de breaslă Mișcarea noastră sindicală a câștigat o nouă armă de luptă. Uniunea lucrătorilor cefești din Ardeal și Banat a început editarea ziarului său de breaslă „Cefeștul Ardelean” — „Erdélyi Vasutas”, care apare în două limbi și se ocupă în special cu interesele lucrătorilor dela căile ferate. Tovarășii cefești să la cunoștință de aceasta și să sprijinească ga zeta lor.

Redactor responsabil: IOSIF JUMANCA
Editor: TIRON ALBANI
Proprietate Partidului Socialist din Ardeal și Banat.

Centura de: Sibiucoot. Bucur.

Dela zona de supraveghere.

Nr. 5245.

Ordin circular.

Se reamintește prevederile ordonanței Nr. 3 din 1919 modificată în Maiu a. c. cu privire la arme și munițiuni ce s'ar găsi la persoanele civile.

a) Este absolut interzis de a se purta sau păstra arme de foc și arme albe (sabii, baionete, iatagane, pumnale, bastoane cu spadă etc.) precum și muniții sau explosive de orice fel, prav de pușcă, cerasită, cartușe, granate etc.

b) Acei cari posed asemenea arme și munițiuni sunt obligați a le predă la cel mai apropiat Comandament militar în schimbul unei adeverințe.

c) Executarea dispozițiilor dela punctele a) prevăd pentru vinovați cum și pentru acei cari ar fi știut de existența lor la alte persoane fără a le fi anunțat, pedeapsă de 10 ani închisoare și 10.000 (zece mii) lei amendă.

Având în vedere că pe alocurea se toai găsesc arme și munițiuni la persoanele care declară că nu au cunoscut prescripțiunile ordonanței Nr. 3, pe baza dreptului ce ne conferă art. 6 din legea stării de asediu

Ordinăm:

1. Până la data de 20 Octombrie 1919 se acordă ultimul termen de executarea prevederilor acelor ordonanțe.

2. Comandamentele de garnizoane, Comendurile de Piață, jandarmii și toți agenții forței publice, vor ridica toate armele dela toți aceia, cari nu au autorizații speciale de a purta arma.

Toți acei, cari astăzi poartă arme în interesul obșteșc (poliție, paznici de pădure etc.) și acei, cari astăzi au permise speciale de a purta arme pentru interese personale, fie dela autoritățile militare, fie dela cele civile sau dela Pretoratul Zonei de supraveghere, le vor păstra predând numai permisele ce au la Comendurile de Piață pentru locuitorii orașelor și la Jandarmierie pentru locuitorii satelor.

Chitanțele ce le eliberează celor ce le depun se vor face de Comandamentele de garnizoană, de Piață și de Jandarmi. Companiile de jandarmi le vor înțreține cu magazinerii răspundând de starea lor bună până se va da ordin de înapoiere, când se va încasa suma cheltuită cu întreținerea lor, costul unsoarei ce se va repartiza la numărul armelor.

3. Zona de supraveghere este singura autoritate în drept de a autoriza pe viitor portul de arme.

4. Pentru viitor orice persoană particulară, care are neapărată nevoie de-a purta armă pentru siguranța lui personală sau a avutului său, va adresa cereri scrise Comandamentului companiei de jandarmi respective, care va cerceta, va da părerea scrisă asupra fiecărui caz și după care va lua opinia scrisă de prefectul lui, o va înainta Comandamentului zonei de supraveghere.

General de divizie:

Petala.

Tipografia „Argus” din Sibiu, str. Tranilvaniei 14.